

Πόση δημοκρατία "αντέχουν" οι πρώην ανατολικές χώρες;

19/Οκτ/2019 12:21

Πώς βλέπουν οι Ανατολικογερμανοί αλλά και οι Ανατολικοευρωπαίοι εν γένει, τη δημοκρατία και την οικονομία της αγοράς τριάντα χρόνια μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και την πτώση του κομμουνισμού;

Το 1989 ήταν μια χρονιά που σημάδεψε και άλλαξε εκ βάθρων όλη την Ευρώπη. Από το Βερολίνο μέχρι και τη Μόσχα κατέρρευε ο κομμουνισμός και οι χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης δεν βρίσκονταν πλέον υπό την ηγεμονία της Σοβιετικής Ένωσης. Τα σύνορα και τα τείχη έπεσαν και τα χρόνια που ακολούθησαν συντελέστηκε ένα άνευ προηγουμένου κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό άνοιγμα των χωρών του πρώην Ανατολικού Μπλοκ. Ήταν αναμφίβολα μια εποχή αισιοδοξίας στην Ευρώπη.

30 χρόνια μετά, οι περισσότεροι πολίτες του πρώην Ανατολικού Μπλοκ συνεχίζουν να χαιρετίζουν και να στηρίζουν μεν την πολιτική και κοινωνική αλλαγή που επέφερε το ιστορικό 1989. Εντούτοις ένα μεγάλο μέρος δεν είναι ικανοποιημένο με τις νυν πολιτικές και οικονομικές συνθήκες στη χώρα τους. Αυτό καταδεικνύει η νέα έρευνα "Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη τρεις δεκαετίες μετά την πτώση

του κομμουνισμού" που διενήργησε το αμερικανικό ινστιτούτο ερευνών Pew Research Center σε συνεργασία με το γερμανικό ίδρυμα Κέρμπερ.

Υψηλά ποσοστά αποδοχής σε Πολωνία και ανατολική Γερμανία

"Ο βαθμός ικανοποίησης συναρτάται από την οικονομική ευημερία", εξηγεί η Νόρα Μύλερ, διευθύντρια του γραφείου του ιδρύματος Κέρμπερ στο Βερολίνο. Αυτός είναι και ο λόγος που ο πολυκομματισμός και η οικονομία της αγοράς έχουν απήχηση σε χώρες όπως την Πολωνία ή τη Λιθουανία, αφού είναι παράγοντες που ενίσχυσαν σημαντικά την ευημερία των πολιτών τους από το 1989. Ακόμη μεγαλύτερος είναι ο βαθμός ικανοποίησης των πολιτών στις χώρες που εντάχθηκαν στην ΕΕ. "Στις χώρες ωστόσο που η οικονομία δεν πάει καλά, όπως στη Βουλγαρία, ο βαθμός ικανοποίησης είναι σαφώς μικρότερος", εξηγεί η ειδικός.

Μεταξύ των μεμονωμένων χωρών του πρώην Ανατολικού Μπλοκ υπάρχουν μεγάλες εν μέρει διαφορές. Ο μεγαλύτερος βαθμός ικανοποίησης καταγράφεται στην Πολωνία όπου το 85% στηρίζει τόσο τον πολυκομματισμό όσο και την οικονομία της αγοράς.

Εξίσου υψηλά είναι τα ποσοστά αποδοχής και στην ανατολική Γερμανία ενώ ελαφρώς χαμηλότερη απήχηση έχει η δρομολογηθείσα το '89 πολιτική και οικονομική τάξη πραγμάτων στην Τσεχία (80%), τη Σλοβακία (70%) και τη Λιθουανία (70%). Σαφώς χαμηλότερα είναι τα ποσοστά στην Ουκρανία όπου μόλις οι μισοί από τους συμμετέχοντες στην έρευνα εκφράστηκαν θετικά για την πολιτικοοικονομική κατάσταση που διαμορφώθηκε μετά την πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων. Ακόμη πιο χαμηλά είναι τα ποσοστά στη Ρωσία όπου μόλις το 43% εκφράζεται υπέρ του πολυκομματισμού και μόλις 38% υπέρ της οικονομίας της αγοράς.

Ορόλος της ευρωπαϊκής προοπτικής

Η ευρωπαϊκή προοπτική πάντως ή ορθότερα η προοπτική ένταξη στην ΕΕ εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο οι πολίτες αξιολογούν τις αλλαγές που συντελέστηκαν. "Η ΕΕ συνεχίζει να λειτουργεί σαν μαγνήτης", επισημαίνει η Μύλερ. "Η προοπτική της ένταξης εξακολουθεί να δίνει μεταρρυθμιστικά κίνητρα. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν άλλωστε ότι με την ένταξη στην ΕΕ και τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών αυξάνει και ο βαθμός ικανοποίησης των ανθρώπων".

Αρκετά πιο συγκρατημένα εκφράζονται όμως οι πολίτες όσον αφορά άλλους τομείς. Το 40% των ερωτηθέντων εκτιμά για παράδειγμα, ότι σε ζητήματα που αφορούν το κράτος δικαίου, το σύστημα υγείας αλλά και τις "οικογενειακές αξίες" οι εξελίξεις των τελευταίων 30 χρόνων δεν ήταν πάντα θετικές. Οι "οικογενειακές αξίες" συνδέονται άρρηκτα με την απόρριψη εναλλακτικών τρόπων ζωής. Μεγάλες είναι για παράδειγμα, οι διαφορές μεταξύ ανατολικής και δυτικής Ευρώπης όσον αφορά την αποδοχή της ομοφυλοφιλίας. "Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προοδευτικές δυνάμεις στην ανατολική Ευρώπη. [...] Υπάρχουν και εκεί άνθρωποι που μάχονται για τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων", επισημαίνει η Νόρα Μύλερ.

Πάντως, όλες οι δημοκρατικές αρχές δεν φαίνεται να έχουν την ίδια βαρύτητα. "Οι περισσότεροι θεωρούν πολύ σημαντικό ένα δίκαιο σύστημα δικαίου και την ισότητα των φύλων", αναφέρουν οι συντάκτες της έρευνας. "Η στήριξη της ανεξιθρησκίας και των ελευθεριών των ομάδων της κοινωνίας των πολιτών αντίθετα είναι πιο περιορισμένη". Για τους συμμετέχοντες οι σημαντικότερες αρχές είναι ένα λειτουργικό κράτος δικαίου, η ελευθερία της έκφρασης και οι ελεύθερες εκλογές.

30 χρόνια μετά η έρευνα αποτυπώνει μια εν γένει θετική εικόνα. Στις περισσότερες χώρες οι ευρωπαίοι πολίτες ατενίζουν αν όχι με ενθουσιασμό, τουλάχιστον με συγκρατημένη αισιοδοξία το μέλλον. "Στις χώρες της ανατολικής και κεντρικής Ευρώπης πολλοί άνθρωποι είναι ιδιαίτερα αισιόδοξοι όσον αφορά το μέλλον των σχέσεων της χώρας τους με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους. Είναι αισιόδοξοι ότι μελλοντικά δεν θα υπάρξουν μεγάλες ανακατατάξεις και συγκρούσεις".

Π. Χίλε - Κ. Κνιπ

Επιμέλεια: Κ. Συμεωνίδης

Πηγή: [Deutsche Welle](#)

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)